

Summary

In the article the model of professional skill development of teachers in educational institutions was considered. The model of teacher professional advancement in "School of future" in the course of in-school scientific-methodological work was offered. The characteristic of professional advancement stages of pedagogical workers of "School of future" was given.

Ключові слова: «Школа майбутнього», професійна майстерність, модель професійного зростання вчителя.

Ключевые слова: «Школа будущего», профессиональное мастерство, модель профессионального роста учителя.

Key words: "School of future", professional skill, model of teacher professional advancement.

Подано до редакції 26.09.2012.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц.Скоробогатовою М.Р.

УДК 37.013.83

©2012

Чепурченко О.В.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАРІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі розвитку суспільства пріоритет інформації, набуття інформаційними ресурсами статусу стратегічних зумовлює відношення до інформації як до важливого фактору, що визначає різні напрямки розвитку суспільства, висуває нові вимоги не тільки до людини, а й до освіти теж. Одним з важливих соціальних інститутів, що забезпечують доступ учнів до інформації, є шкільні бібліотеки, для яких організація інформаційної освіти, підвищення інформаційної культури учнів наразі є першочерговим завданням. Це обумовлює не тільки необхідність володіння бібліотекарем традиційними професійними знаннями й уміннями (з обслуговування, бібліографування, каталогізації, обробки інформації тощо), а й розвиток психолого-педагогічної, інформаційно-комунікаційної компетентностей, володіння інноваційними технологіями тощо. Тож, проблема полягає в необхідності пошуку принципово нових підходів до професійної підготовки шкільних бібліотекарів, визначенні й обґрунтуванні педагогічних умов, завдяки яким буде здійснюватись професійний розвиток шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... У процесі дослідження проблеми професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти вихідними стають положення педагогічної і психологічної наук, що розглядають особливості навчання й професійного становлення дорослої людини (Б.Анальєв, М.Бахтін, С.Вершловський, С.Змеєв, І.Зязюн, А.Колесникова, Н.Кузьміна, С.Максименко, М.Ноулз, В.Роменець, С.Рубінштейн, Н.Самоукіна, І.Цимбалюк); роль післядипломної освіти у професійному вдосконаленні працівників освіти (Л.Даниленко, Г.Єльников, Н.Клокар, С.Крисюк, В.Кудрявцева, А.Кузьмінський, В.Маслова, О.Наумець, В.Олійник, В.Онушкін, В.Пуцов, Н.Протасова, В.Семиченко, Т.Сорочан); особливості професійної діяльності бібліотекарів (Ю.Авраєва, Г.Алтухова, В.Бабич, О.Ванєєв, С.Головка, В.Голубченко, С.Єфремова, Н.Збаровська, О.Зуєва, Г.Іванова, В.Ільганаєва, Г.Кисловська, І.Луцьова, Л.Ляшенко, С.Матліна, А.Метейко, Г.Паршукова, П.Рогова, Г.Ситник, Е.Сукіасян, О.Хімчук, Г.Шелестова, А.Чачко, Н.Чиренко та ін.). Проте, незважаючи на наукові пошуки шляхів професійного розвитку шкільних бібліотекарів, аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел показав недостатнє теоретичне і практичне вирішення цієї проблеми, необхідність визначення й обґрунтування педагогічних умов, завдяки яким має відбуватися професійний розвиток шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає у визначенні й обґрунтуванні педагогічних умов професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження... Поняття "професійний розвиток" в енциклопедичному значенні подане як "процес формування суб'єкта професійної діяльності, тобто системи певних властивостей в умовах неперервної професійної освіти, самовиховання та здійснення професійної діяльності" [2, с. 733]. У контексті нашого дослідження важливим у цьому визначенні є те, що професійний розвиток здійснюється передусім в умовах неперервної професійної освіти, яка охоплює допрофільне і профільне навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих та післядипломних навчальних закладах.

Професійний розвиток шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти буде ефективним, якщо будуть створені відповідні педагогічні умови. Зазначимо, що умови – це обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь [1, с. 1295]. У контексті досліджуваної проблеми – педагогічні умови – це особливості професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Визначаючи педагогічні умови професійного розвитку шкільних бібліотекарів, ми враховували такі чинники, як глобальні зміни на ринку праці; впровадження в роботу бібліотек новітньої техніки та інноваційних

технологій; особливості навчання, психофізіологічні особливості дорослої людини, орієнтація сучасної освіти на максимальне задоволення професійних, соціальних і культурологічних запитів педагогів-практиків, а також всіх учасників навчально-виховного процесу (згідно зі статтею 19 Закону України “Про освіту” шкільні бібліотекарі є учасниками навчально-виховного процесу в школі). Враховуючи вищезазначені чинники, ми визначили наступні педагогічні умови професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти: *неперервність, варіативність, інтерактивність, практикоорієнтовний характер навчання, випереджувальна спрямованість навчання.*

Неперервність як педагогічна умова професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Концепція неперервної освіти схвалена ЮНЕСКО, Міжнародною організацією праці, Радою Європи й Європейського економічного співтовариства та ін. В Україні також утверджується принцип організації освітнього простору “Освіта кожної людини протягом усього життя”. Поштовхом для розвитку освіти впродовж життя стали криза в системі освіти, економічна криза в Європі та зростання безробіття. Головною ідеєю цієї освіти є безперервний розвиток людини як суб’єкта діяльності протягом усього життя.

Актуальність безперервної освіти шкільних бібліотекарів обумовлена, на нашу думку, ще й таким об’єктивним фактом, як відсутність бібліотечної освіти в значній кількості їх. Так, згідно з даними проведеного нами дослідження, лише 29% шкільних бібліотекарів Луганської області мають бібліотечну освіту; 31% – не мають ні бібліотечної, ні педагогічної освіти; 40% бібліотекарів мають педагогічну освіту (за даними на січень 2012 р.). Натомість, інформаційне суспільство висуває високі вимоги до професіоналізму бібліотекарів. У маніфесті шкільних бібліотекарів підкреслюється, що в умовах безперервного розширення інформаційного простору і розвитку інформаційних мереж на шкільних бібліотекарів покладається функція навчання учнів і вчителів навичок роботи з інформацією, що висуває необхідність постійного підвищення кваліфікації та професійного росту” [10, с. 52].

Важливою ланкою, підсистемою неперервної освіти, є післядипломна освіта. Н.Клокар визначає особливо важливу роль обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти в професійному розвитку педагогічних працівників, підкреслює, що результатом діяльності інститутів післядипломної педагогічної освіти повинно бути постійне зростання професійного рівня педагогічних кадрів, сприяння їхній адаптації та формування готовності до роботи в нових соціально-економічних умовах, і, як результат, – відповідне зростання якості функціонування освітньої системи регіону [5, с. 8].

У Луганському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (ЛОППО) розроблена й апробується під час Всеукраїнського експерименту структурно-функціональна модель системи професійного розвитку керівників і педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти. Її метою є забезпечення безперервного розвитку професіоналізму педагогічних працівників завдяки забезпеченню наступності, логічного взаємозв’язку між підготовкою фахівців у системі вищої та післядипломної освіти, а в системі ППО – між курсами підвищення кваліфікації й іншими формами професійного розвитку в міжкурсовий період [9, с. 73].

Варіативність як педагогічна умова професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти обґрунтована психофізіологічними особливостями дорослої людини, її моральною, соціальною зрілістю. Як зазначає С.Змеєв, доросла людина володіє достатнім рівнем самосвідомості, життєвим досвідом, розумінням мети навчання і шляхів реалізації отриманих знань, умінь, навичок, особистісних якостей і ціннісних орієнтацій, врешті решт – достатньо високим рівнем відповідальності для того, щоб брати участь у діагностиці своїх освітніх потреб, в плануванні, створенні сприятливих умов навчання, реалізації, оцінюванні, корекції навчального процесу, а також здійснювати самостійну навчальну діяльність [4, с. 32-33]. Отже, доросла людина здатна сама обирати, які саме знання, уміння їй потрібні, якої якості, в якій формі, в який термін вона б хотіла їх отримати. Тож, у таких умовах одним з найважливіших завдань системи післядипломної педагогічної освіти є надання педагогічним працівникам пропозицій, можливості вибору різних моделей професійного розвитку. Луганський інститут післядипломної педагогічної освіти пропонує різні моделі професійного розвитку педагогів і всіх інших учасників навчально-виховного процесу, які реалізують варіативні підходи до змісту, технологій, організації навчання на курсах підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період. Варіативність моделей професійного розвитку забезпечує можливість вибору кожним педагогом такої моделі, яка відповідає його професійним запитам. Кожна із запропонованих моделей професійного розвитку має своє функціональне призначення, певну структуру [8, с. 7].

Зміст кожної моделі, як зазначає Т.Сорочан, має бути представлений модулями, щоб його можна було використовувати у різних варіативних моделях безперервної освіти, а також для того, щоб мати реальну можливість вибору [8, с. 9]. Зокрема, для шкільних бібліотекарів розроблено 3 варіанти навчальних планів за кредитно-модульною системою (три кредити – 108 годин): за денною формою навчання (для шкільних бібліотекарів зі стажем роботи понад 5 років); за денною формою навчання (для шкільних бібліотекарів зі стажем

роботи понад 5 років) з проблеми: “Роль бібліотеки як інформаційного центру в забезпеченні навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу”; за заочною формою навчання (для шкільних бібліотекарів зі стажем роботи понад 5 років). Наприкінці кожного навчального року навчально-тематичні плани оновлюються згідно з потребами, побажаннями шкільних бібліотекарів, виявленими шляхом анкетування.

У міжкурсовий період шкільним бібліотекарям пропонуються семінари, проекти професійного розвитку, конкурси фахової майстерності. Вони плануються з урахуванням того, щоб не відволікати шкільних бібліотекарів від навчально-виховного процесу, адже в цей час вони знаходяться в процесі основної професійної діяльності. Заходи міжурсового періоду виявляють наступність із курсами підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів. Якщо на курсах підвищення кваліфікації багато уваги приділяється темам, що мають науково-теоретичний, світоглядний, культурознавчий характер, то міжкурсовий період є більш практикоорієнтованим, спрямованим на ознайомлення з практичним досвідом роботи бібліотекарів.

Інтерактивність як педагогічна умова розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти зумовлена гуманізацією, особистісною орієнтацією освіти, пошуками нових технологій навчання, які б сприяли формуванню активної, творчої, професійно компетентної особистості, здатної до взаємодії у професійній діяльності.

Слово “інтерактив” походить від англійського слова “interakt”, де “inter” – взаємний і “akt” – діяти. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії. О.Пометун та Л.Пироженко зазначають, що суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації [6, с. 9].

Г.Селевко визначає інтерактивне навчання як навчання з добре організованим зворотнім зв'язком суб'єктів і об'єктів навчання, з двостороннім обміном інформацією між ними [7, с. 239].

Аналіз науково-педагогічної літератури з інтерактивних технологій навчання дозволяє визначити такі їх різновиди, як діалог, робота в групі, в малих групах, аналіз ситуацій, метод проектів, тренінг, ігрові та комп'ютерні технології.

Дискусія полягає в колективному обговоренні якогось питання, проблеми або в зіставленні інформації, ідей, думок, пропозицій [7, с. 247]. Дискусія передбачає залучення всіх її учасників до активної взаємодії. Передумовами ефективності дискусії є актуальність теми, наявність протиріч, що потребують розв'язання, розвиненість критичного мислення в учасників, толерантне ставлення до протилежних думок, вміння слухати іншого. Так, для шкільних бібліотекарів на курсах підвищення кваліфікації в ЛОІППО пропонується дискусія за темою: “Шкільна бібліотека як інформаційно-культурний центр підтримки й розвитку учнів”.

На сучасному етапі модернізації освіти формуються нові погляди на роль і функції шкільної бібліотеки як важливої ланки освітньої системи, що забезпечує вільний доступ учнівської молоді до інформації. Існують різні погляди на шляхи модернізації шкільної бібліотеки. Тому цю проблему доцільно обговорити зі шкільними бібліотекарями в ході дискусії.

Мозковий штурм є відомою інтерактивною технологією колективного обговорення. Ця технологія досить широко використовується для прийняття кількох рішень з конкретної проблеми. Мозковий штурм спонукає виявляти уяву і творчість, передбачає вільне висловлювання власних думок. Мета мозкового штурму – збирання якомога більшої кількості ідей щодо проблеми від усіх учасників упродовж обмеженого часу [6, с. 36]. У роботі зі шкільними бібліотекарями Луганської області метод мозкового штурму використовується, зокрема, на коучінг-семінарі під час опанування ними інноваційних підходів до реклами книги й бібліотеки.

Тренінг – групове заняття психологічної тематики під керівництвом ведучого, спрямоване на відпрацювання особистісних навичок, на краще розуміння себе й інших. Переваги тренінгу полягають у тому, що він дозволяє учасникам свідомо переглянути раніше сформовані стереотипи і вирішувати свої особистісні проблеми, закладає етичні й естетичні основи практичної поведінки. А найголовніше – людина не засвоює насильно впроваджені стандарти, а розвиває сама себе.

Для шкільних бібліотекарів на курсах підвищення кваліфікації в ЛОІППО проводиться тренінг “Імідж сучасної бібліотеки” з метою ознайомлення з технологіями створення іміджу, визначення його ролі в бібліотечній професії.

Метод проектів. Як зазначає Г.Селевко, проектне навчання відрізняється від проблемного тим, що діяльність учнів має характер проектування, тобто мається на увазі отримання конкретного (практичного) результату і його публічне пред'явлення [7, с. 228]. До недавнього часу метод проектів використовувався в основному в навчанні учнів і студентів, але останнім часом його почали використовувати і в освіті дорослих. Так, у ЛОІППО запроваджена й апробована експериментальна система проектів професійного розвитку. Проект професійного розвитку – спеціально сконструйоване розвивальне професійне середовище, яке спрямоване на створення системи безперервної освіти в міжкурсовий період. Кожен з проектів триває 0,5 кредиту (18 годин) і складається з трьох модулів (6 годин кожен).

Інститут готує та сертифікує тренерів, консультантів, експертів, тьюторів, які потім взаємодіють у методичних кабінетах (центрах) і методичних об'єднаннях безпосередньо з педагогами у процесі формування необхідних компетентностей. Т.Сорочан, зазначає, що в такій системі постійно діє важливий канал впливу інституту на розвиток професіоналізму педагогів області, формується мережа науково-методичної роботи в її сучасному розумінні [9, с. 75].

Кейс-метод (розроблений Гарвардським університетом) є навчанням за допомогою аналізу конкретних ситуацій. Головна особливість кейс-методу – створення проблемної ситуації на основі фактів з реального життя. Кейс-метод застосовується в роботі зі шкільними бібліотекарями в ЛОІППО для вдосконалення комунікативних умінь, навичок професійного спілкування, здатності вести діалог, застосовувати прийоми невербального спілкування. Шкільним бібліотекарям пропонуються проблемні ситуації, що містять суперечності, передбачають декілька варіантів вирішення (використовуються як ситуації, що були заздалегідь підготовлені викладачем, так і ситуації, запропоновані самими шкільними бібліотекарями безпосередньо під час проведення занять). Ці ситуації аналізуються, обґрунтовуються можливі шляхи виходу з них.

Практикоорієнтовний характер навчання обумовлений упровадженням компетентнісного підходу в освіту, що ставить на перше місце не інформованість того, хто навчається, а його ціннісне ставлення до знань і діяльності, яку він виконує, вміння розв'язувати завдання у професійній діяльності.

Більшість дослідників проблем післядипломної педагогічної освіти (Б.Гадзецький, Н.Клокар, В.Олійник, Т.Сорочан та ін.) зазначають, що в ній відбувається перенесення акценту з набуття нових знань на їх застосування для вирішення професійних проблем; що поновлення, засвоєння нових знань вже не є основною метою післядипломної освіти (знання стають однією зі складових частин освіти в силу їх необхідності для розв'язання проблем, завдань, що виникають у конкретній діяльності); підкреслюють, що навчання дорослих у системі післядипломної освіти має бути орієнтованим на конкретні завдання, конкретні знання, конкретні вміння. Відсутність бібліотечної та педагогічної освіти в значній кількості шкільних бібліотекарів Луганської області обумовлює необхідність приділяти багато уваги розвитку конкретних знань і умінь шкільних бібліотекарів з педагогіки, психології, бібліотекознавства на курсах підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період – питанням нормативно-правового забезпечення роботи шкільного бібліотекаря; психологічним проблемам соціалізації школярів у сучасних соціокультурних умовах; особливостям організації виховного процесу в закладах освіти; роботі з фондами шкільної бібліотеки; бібліографічним методам роботи шкільної бібліотеки; опануванню нових технологій пошуково-інформаційної роботи, інноваційних форм роботи зі школярами щодо популяризації читання тощо.

Випереджувальна спрямованість навчання обґрунтована динамічністю змін в сучасній освіті. В умовах модернізації, інформатизації освіти шкільні бібліотекарі мають бути готовими до професійної діяльності в умовах змін. Ми цілком згодні з Н.Клокар, яка розглядає систему ППО як своєрідний випереджувальний механізм, що стабілізує та адаптує систему освіти до нових вимог соціально-економічного розвитку держави [5, с. 8]. Отже, зміст і методи підготовки шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти мають базуватися на принципі випереджувального навчання, бути зорієнтованими не на існуючий стан освіти, а на перспективи майбутнього розвитку.

Випереджувальна спрямованість підготовки шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти виявляється в оновленні навчальних планів курсів підвищення кваліфікації, до яких вносяться теми, що розкривають інноваційну спрямованість сучасного навчально-виховного процесу, актуальні проблеми педагогіки і психології; роль медіа-освіти в навчально-виховному процесі; проблеми формування іміджу сучасної бібліотеки; спекурси з використання інформаційних технологій, інтернет-технологій в начально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів.

Висновки... Отже, сукупність таких педагогічних умов, як неперервність, варіативність, інтерактивність, практикоорієнтовний характер навчання, випереджувальна спрямованість навчання мають забезпечити професійний розвиток шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти. Вищезазначені педагогічні умови виокремлено на основі аналізу науково-педагогічної, бібліотекознавчої літератури, нормативно-правових актів у галузі освіти та бібліотечної справи, власного досвіду роботи зі шкільними бібліотекарями на курсах підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період, аналізу навчальних потреб шкільних бібліотекарів, виявлених шляхом анкетування.

Стаття не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. До перспективних напрямків досліджень даної проблематики ми відносимо створення моделі розвитку професіоналізму шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад і голов. ред.. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Ефремова С.И. Профессиональное библиотечно-информационное образование в течение всей жизни: некоторые терминологические проблемы / С.И. Ефремова // Библиотечное дело – XXI век. Научно-практич. Сб. – М., 2008. – С. 144-158.
4. Змеев С.И. Образование взрослых и андрагогика в России: достижения, проблемы и перспективы развития / С.И. Змеев // Педагогика. – 2009. – №7. – С. 32-39.
5. Клокар Н.І. Управління обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти: теорія і практика: Науково-методичний посібник / Н.І. Клокар. – К. : Міленіум, 2004. – 218 с.
6. Пометун О.І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.: іл.
7. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т.1. / Г.К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с. (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
8. Сорочан Т.М. Безперервна освіта педагогів у міжкурсовий період / Т.М. Сорочан, Б.А. Дьяченко // Освіта на Луганщині. – 2010. – №1. С. 7-11.
9. Сорочан Т.М. Безперервна освіта педагогів: управлінський аспект / Т.М. Сорочан //Післядипломна освіта в Україні. – 2010. – №2. – С. 73-75.
10. Шепелева І.О. Настільна книга шкільного бібліотекаря / І.О.Шепелева, Г.М. Іваненко. – Х. : Вид. Група „Основа”, 2010. – 128 с.

Анотація

У статті визначено й обґрунтовано педагогічні умови професійного розвитку шкільних бібліотекарів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Аннотация

В статье определены и обоснованы педагогические условия профессионального развития школьных библиотекарей в системе последипломного педагогического образования.

Summary

The article identified and validated pedagogical conditions for professional development of school librarians in the system of postgraduate teacher education.

Ключові слова: професійний розвиток, педагогічні умови, безперервність, варіативність, інтерактивність, практикоорієнтований характер навчання, випереджувальна спрямованість навчання.

Ключевые слова: профессиональное развитие, педагогические условия, непрерывность, вариативность, интерактивность, практикоориентированный характер обучения, опережающая направленность обучения.

Key words: professional development, pedagogical conditions, continuity, variability, interactivity, practice-oriented nature of learning, anticipatory orientation training.

Подано до редакції 9.10.2012.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, проф. Сорочан Т.М.

УДК 371.15

©2012

Шитова И.Ю.

ОСНОВНЫЕ ЗАТРУДНЕНИЯ ВЫПУСКНИКА ВУЗА В ПЕРИОД ОСВОЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Социально экономические изменения последних десятилетий в стране: перемены в общественном строе, моральных нормах, в отношениях людей – прежде всего в социально классовом расслоении, естественно повлияли на положение в школе, что определило массу новых проблем для учителя вообще и молодого – в особенности. Профессиональное становление молодого учителя усложнено тем, изменился объем и роль информационного потока, появились абсолютно новые технологии получения знаний, общения (компьютеры, интернет).

Сфера профессионального труда учителя – это арена преодоления множества противоречий. Это противоречия между потребностью общества в образовательных услугах и сокращением резервов рабочего времени учителя; динамикой образовательной политики и стремлением учителя занимать чёткую и последовательную позицию; личностной потребностью учителя в творческой самореализации и возможностью её удовлетворения; растущим объёмом актуальной информации и рутинными способами её переработки, хранения и передачи; между динамикой профессиональных задач и внутренней готовностью учителя к их осуществлению;

Как бы ни совершенствовался процесс обучения педагога в высшей школе, ее выпускника нельзя рассматривать как состоявшегося специалиста. Только в реальной практической деятельности происходит его профессиональное становление.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Проблема исследования затруднений молодого педагога является комплексной. В качестве относительно